

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА КВАЛИТЕТА ДЕРИВАТА НАФТЕ И БИОГОРИВА ЗА 2017. ГОДИНУ

I. ПРЕДМЕТ И МЕСТО СПРОВОЂЕЊА МОНИТОРИНГА

На станицама за снабдевање превозних средстава и на сопственим станицама за снабдевање сопствених превозних средстава (у даљем тексту: станица за снабдевање) спроводи се мониторинг квалитета следећих врста деривата нафте:

1. безоловни моторни бензин (градације: EVRO PREMIJUM BMB 95, EVRO BMB 98 и EVRO BMB 100);
2. гасно уље (градације: EVRO DIZEL и дизел гориво GASNO ULJE 0,1).

На објектима за обављање енергетске делатности производње деривата нафте, трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом, складиштења нафте, деривата нафте и биогорива, укључујући и складиштење за сопствене потребе, као и средствима за транспорт нафте, деривата нафте и биогорива (у даљем тексту: други енергетски објекти и средства за транспорт нафте), спроводи се мониторинг квалитета следећих врста деривата нафте:

1. безоловни моторни бензин (градације: EVRO PREMIJUM BMB 95, EVRO BMB 98 и EVRO BMB 100);
2. гасно уље (градације: EVRO DIZEL, дизел гориво GASNO ULJE 0,1 и ГАСНО УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL);
3. уље за ложење (градације: СРЕДЊЕ EVRO S, СРЕДЊЕ S, НИСКО СУМПОРНО ГОРИВО – СПЕЦИЈАЛНО NSG-S).

Мониторинг квалитета безоловног моторног бензина и гасног уља EVRO DIZEL из става 1. овог одељка, спроводи се у складу са стандардом SRPS EN 14274.

II. БРОЈ УЗОРАКА КОЈИ СЕ ИСПИТУЈЕ

Број узорака деривата нафте који се за потребе мониторинга квалитета узима на станицама за снабдевање ради испитивања, утврђен је посебно за сваку врсту и градацију деривата нафте из одељка I. став 1. овог програма, за сваки регион, за зимски и летњи период године утврђен у одељку VIII. овог програма и приказан је у Табели 1.

Табела 1. Број узорака деривата нафте на станицама за снабдевање

Регион	Број узорака безоловног моторног бензина						Број узорака гасног уља			
	период године						период године			
	зима			лето			зима		лето	
	BMB 95	BMB 98	BMB 100	BMB 95	BMB 98	BMB 100	EVRO DIZEL	GASNO ULJE 0,1	EVRO DIZEL	GASNO ULJE 0,1
Београд	181	20	6	181	20	6	175	12	175	12
Војводина	207	22	7	207	22	7	215	14	215	14
Шумадија и Западна Србија	209	22	7	209	22	7	211	14	211	14
Јужна и Источна Србија	153	16	5	153	16	5	149	10	149	10
Број узорака по градацији	750	80	25	750	80	25	750	50	750	50
Број узорака по врсти	1.710						1.600			

Број узорака деривата нафте који се за потребе мониторинга квалитета узима у другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте ради испитивања, утврђен је за сваку врсту и градацију деривата нафте из одељка I. став 2. овог програма и приказан у Табели 2.

Табела 2. Број узорака деривата нафте узетих у другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте

Врсте деривата нафте	Градација	Број узорака по градацији	Број узорака по врсти
безоловни моторни бензин	EVRO PREMIUM BMB 95	70	90
	EVRO BMB 98	10	
	EVRO BMB 100	10	
гасно уље	EVRO DIZEL	200	220
	дизел гориво GASNO ULJE 0,1	10	
	GASNO УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL	10	
уље за ложење	СРЕДЊЕ EVRO S	1	21
	СРЕДЊЕ S	15	
	НИСКО СУМПОРНО ГОРИВО – СПЕЦИЈАЛНО NSG-S	5	

III. ПАРАМЕТРИ КВАЛИТЕТА КОЈИ СЕ ИСПИТУЈУ

Параметри квалитета деривата нафте који се испитују за потребе мониторинга квалитета, утврђени су у Прилогу 1. овог програма, који је одштампан уз овај програм и чини његов саставни део.

У Табели Т.1 Прилога 1. овог програма прописани су параметри квалитета безоловног моторног бензина који се испитују за потребе мониторинга квалитета деривата нафте за узорке узете на станицама за снабдевање и узорке узете у другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте.

У Табели Т.2 Прилога 1. овог програма прописани су параметри квалитета гасног уља EVRO DIZEL који се испитују за потребе мониторинга квалитета деривата нафте за узорке узете на станицама за снабдевање и узорке узете у другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте.

У Табели Т.4 Прилога 1. овог програма прописани су параметри квалитета дизел горива GASNO ULJE 0,1 који се испитују за потребе мониторинга квалитета деривата нафте за узорке узете на станицама за снабдевање и узорке узете у другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте.

У Табели Т.4 Прилога 1. овог програма прописани су параметри квалитета за GASNO УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL и уље за ложење, за узорке узете у другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте.

V. ПЛАНИРАЊЕ УЗИМАЊА УЗОРАКА

Министарство надлежно за послове енергетике у сарадњи са министарством надлежним за послове трговине утврђује списак локација са којих се узимају узорци за потребе мониторинга квалитета.

Списак из става 1. овог одељка садржи за сваку поједину локацију најмање следеће податке: јединствен и недвосмислен идентификациони код локације, идентификацију енергетског субјекта

који обавља енергетску делатност на локацији, адресу, место и регион локације, врсту и градацију деривата нафте и назнаку да ли се ради о станици за снабдевање или другим енергетским објектима и средствима за транспорт нафте.

Министарство надлежно за послове трговине по принципу методе случајног узорка, врши дневни одабир локација са којих се за потребе мониторинга квалитета узимају узорци деривата нафте.

Дневни одабир локација из става 3. овог одељка врши се на основу података из става 2. овог одељка, броја узорака који се испитује и трајања периода спровођења мониторинга квалитета.

V. НАЧИН УЗИМАЊА И ОБЕЛЕЖАВАЊА УЗОРАКА

За потребе мониторинга квалитета, лице које спроводи мониторинг по налогу тржишног инспектора и у складу са уредбом којом се уређује мониторинг квалитета деривата нафте и биогорива, узима четири упоредна узорка деривата нафте и то: један за тржишну инспекцију, један за енергетског субјекта и два за лице које спроводи мониторинг квалитета, осим у случају када узорак испитује лабораторија која је у саставу лица које спроводи мониторинг, када се узима један узорак за лице које спроводи мониторинг квалитета.

Узорци из става 1. овог одељка који се налазе код тржишне инспекције, користе се као арбитражни узорци у случају спора, а у складу са уредбом којом се уређује мониторинг квалитета деривата нафте и биогорива.

Запремина узорка из става 1. овог одељка износи најмање 4 литра за потребе испитивања безоловног моторног бензина и гасног уља EVRO DIZEL, најмање 2 литра за потребе испитивања дизел горива GASNO ULJE 0,1 и најмање 1 литар за потребе испитивања уља за ложење и гасног уља GASNO УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL.

Узорци деривата нафте обележавају се тако да етикета/налепница садржи најмање следеће податке: идентификацију

енергетског субјекта јединственим идентификационим кодом; адресу, место и регион локације, врсту и градацију деривата нафте, ознаку резервоара, датум и време узимања узорка, потпис лица које је извршило узимање узорка, потпис тржишног инспектора, намену узорка (за тржишну инспекцију, енергетског субјекта или лице које спроводи мониторинг), и на начин да се обезбеди заштита података о пореклу деривата нафте.

Лице које спроводи мониторинг након извршеног узорковања сачињава извештај о узимању узорка.

Лице које спроводи мониторинг води и чува евиденцију о узорцима узетим за потребе мониторинга квалитета као и друге податке у вези спровођења мониторинга квалитета.

VI. НАЧИН РУКОВАЊА УЗОРЦИМА

Начин руковања узорцима од момента узимања узорка до момента утврђивања параметара квалитета деривата нафте, укључујући транспорт и складиштење узорака, мора бити такав да обезбеди очување природе и интегритета узорка, односно такав да не утиче на промену вредности параметара квалитета деривата нафте из одељка III. овог програма.

VII. НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О СПРОВЕДЕНОМ МОНИТОРИНГУ

Извештај о испитивању параметара квалитета деривата нафте, који издаје лабораторија из уредбе којом се уређује мониторинг квалитета деривата нафте и биогорива, садржи следеће податке: идентификацију лабораторије која је извршила испитивање, јединствени идентификациони код испитаног узорка, датум пријема узорка, врсту и градацију деривата нафте, датум завршетка испитивања и комплетне резултате испитивања параметара квалитета из одељка III. овог програма.

Извештај о контролисању утврђен уредбом којом се уређује мониторинг квалитета деривата нафте и биогорива, поред детаљног описа контролисања и резултата контролисања, садржи и друге елементе прописане стандардом SRPS ISO/IEC 17020, а нарочито изјаву о усаглашености.

Сумарни извештај о спроведеном мониторингу квалитета деривата нафте утврђен уредбом којом се уређује мониторинг квалитета деривата нафте и биогорива, сачињава се у складу са образцима који су одштампани уз овај програм и чине његов саставни део и то:

O.1 – Образац сумарног извештаја о испитивању безоловног моторног бензина;

O.2 – Образац сумарног извештаја о испитивању гасног уља EVRO DIZEL;

O.3 – Образац сумарног извештаја о испитивању дизел горива GASNO ULJE 0,1;

O.4 – Образац сумарног извештаја о испитивању ГАСНО УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL и уље за ложење (све градације).

Сумарни извештај из става 3. овог одељка у делу који се односи на деривате нафте из одељка I. став 3. овог програма мора да садржи све информације и податке потребне за израду аналитичког дела завршног годишњег извештаја у складу са стандардом SRPS EN 14274 и то приказане посебно за сваку врсту и градацију деривата нафте, укључујући податке о периоду године у коме је извршено узимање узорка.

Подаци за градације деривата нафте чији се мониторинг квалитета спроводи у складу са стандардом SRPS EN 14274 и чији је удео на тржишту мањи од 10%, осим што се приказују одвојено за сваку анализирану градацију деривата нафте, морају се објединити са резултатима одговарајуће матичне градације и укључити у извештај те матичне градације. За безоловни моторни бензин матична градација је EVRO PREMIUM BMB 95.

VIII. ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА МОНИТОРИНГА

За безоловни моторни бензин, гасно уље EVRO DIZEL и дизел гориво GASNO ULJE 0,1 летњи период спровођења

мониторинга квалитета траје од 1. маја до 30. септембра, а зимски период спровођења мониторинга квалитета траје од 1. новембра до 31. марта.

За ГАСНО УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL и уље за ложење период спровођења мониторинга квалитета је календарска година.

Прилог 1.

T.1 – Параметри квалитета безоловног моторног бензина (све градације) који се испитују за потребе мониторинга квалитета

Параметар квалитета	Јединица
Истраживачки октански број, RON	-
Моторни октански број, MON	-
Напон паре, DVPE	kPa
Дестилација: – испарено до 100 °C, E100 – испарено до 150 °C, E150	% (V/V)
Дестилација: Крајња тачка кључања (FBP)	°C
Садржај угљоводоника: – олефини – аромати	% (V/V)
Садржај бензена	% (V/V)
Садржај кисеоника	% (m/m)
Садржај оксигената: – метанол – етанол – изопропил алкохол – терцибутил алкохол – изобутил алкохол – етри који садрже 5 или више C-атома – други оксигенати	% (V/V)
Садржај сумпора	mg/kg
Садржај олова	g/L
Садржај мангана	mg/L

T.2 – Параметри квалитета гасног уља EVRO DIZEL који се испитују за потребе мониторинга квалитета

Параметар квалитета	Јединица
Цетански број	-
Густина на 15 °C	kg/m³
Дестилација предестилисано на 250 °C % (V/V) предестилисано на 350 °C % (V/V)	% (V/V)
Дестилација – 95% (V/V) предестилисаног на	°C
Полициклични ароматични угљоводоници	% (m/m)
Садржај сумпора	mg/kg
Садржај метилестра масне киселине (MEMK)	% (V/V)
Тачка паљења	°C

T.3 – Параметри квалитета дизел горива GASNO ULJE 0,1 који се испитују за потребе мониторинга квалитета

Параметар квалитета	Јединица
Цетански индекс	-
Густина на 15 °C	kg/m³
Дестилација – 90% (V/V) предестилисаног на	°C
Садржај сумпора	mg/kg
Садржај воде	mg/kg

T.4 – Параметри квалитета за GASNO ULJE EKSTRA LAKO EVRO EL и уље за ложење (све градације) који се испитују за потребе мониторинга квалитета

Параметар квалитета	Јединица
Садржај сумпора	% (m/m)

O.1 – Образац сумarnog izvешtaja o ispitivanju bezolovnog motornog benzina

Година за коју се дају подаци	
Врста деривата нафте	
Градација деривата нафте	
Период године (лето или зима)	

[illegible]

Садржај кисеоника	% (m/m)													
Садржај оксигената:														
– метанол	% (V/V)													
– етанол	% (V/V)													
– изопропил алкохол	% (V/V)													
– терцбутил алкохол	% (V/V)													
– изобутил алкохол	% (V/V)													
– етри који садрже 5 или више C-атома	% (V/V)													
– други оксигенати	% (V/V)													
Садржај сумпора	mg/kg													
Садржај олова	g/L													
Садржај мангана	mg/L													

Број узорака по месецима						Укупно:	
Јануар		Април		Јул		Октобар	
Фебруар		Мај		Август		Новембар	
Март		Јун		Септембар		Децембар	

0.2 – Образац сумarnog izvешtaja o ispitivanju gasnog ulja EVRO DIZEL

Година за коју се дају подаци	
Врста деривата нафте	
Градација деривата нафте	
Период године (лето или зима)	

[illegible]

Садржај метилестра масне киселине МЕМК	%(V/V)													
Тачка паљења	°C													

Број узорака по месецима						Укупно:	
Јануар		Април		Јул		Октобар	
Фебруар		Мај		Август		Новембар	
Март		Јун		Септембар		Децембар	

О.3 – Образац сумарног извештаја о испитивању дизел горива GASNO ULJE 0,1

Година за коју се дају подаци	
Врста деривата нафте	
Градација деривата нафте	
Период године (лето или зима)	

Параметар квалитета	Јединица	Аналитички и статистички резултати									Граничне вредности		Метода испитивања	
											правилник о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла			
		број узорака	најмање	највише	медијана	средња вредност	стандардна девијација	број узорака ван 95% границе толеранције	25% резултата дистрибуције	75% резултата дистрибуције	најмање	највише	метода	датум
Цетански индекс	-													
Густина на 15 °C	kg/m³													
Дестилација 90% (V/V) продестилисаног на	°C													
Садржај сумпора	mg/kg													
Садржај воде	mg/kg													

Број узорака по месецима за дизел гориво GASNO ULJE 0,1														Укупно:
Јануар		Април		Јул		Октобар								
Фебруар		Мај		Август		Новембар								
Март		Јун		Септембар		Децембар								

0.4 – Образац сумарног извештаја о испитивању ГАСНО УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL и уље за ложење (све градације)

Година за коју се дају подаци	
Врста деривата нафте	
Градација деривата нафте	

Параметар квалитета	Јединица	Аналитички и статистички резултати					Граничне вредности		Метода испитивања	
							правилник о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла			
		број узорака	најмање	највише	средња вредност	стандардна девијација	најмање	највише	метода	датум
Садржај сумпора за гасно уље екстра лако EVRO EL	% (m/m)									
Садржај сумпора за уље за ложење средње EVRO S	% (m/m)									
Садржај сумпора за уље за ложење СРЕДЊЕ S	% (m/m)									
Садржај сумпора за уље за ложење ниско сумпорно гориво специјално NSG-S	% (m/m)									

Број узорака по месецима за ГАСНО УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО EVRO EL							Укупно:
Јануар		Април		Јул		Октобар	
Фебруар		Мај		Август		Новембар	
Март		Јун		Септембар		Децембар	

Број узорака по месецима за уље за ложење СРЕДЊЕ EVRO S

Укупно:

Јануар		Април		Јул		Октобар	
Фебруар		Мај		Август		Новембар	
Март		Јун		Септембар		Децембар	

Број узорака по месецима за уље за ложење СРЕДЊЕ S

Укупно:

Јануар		Април		Јул		Октобар	
Фебруар		Мај		Август		Новембар	
Март		Јун		Септембар		Децембар	

Број узорака по месецима за уље за ложење НИСКО СУМПОРНО ГОРИВО – СПЕЦИЈАЛНО NSG-S

Укупно:

Јануар		Април		Јул		Октобар	
Фебруар		Мај		Август		Новембар	
Март		Јун		Септембар		Децембар	